

Timo Vornanen tv

Toimenpidealoite kasvot peittävän vaatetuksen kieltämisestä

Eduskunnalle

Suomalainen yhteiskunta rakentuu avoimuuden, tasa-arvon ja yleisen turvallisuuden periaatteille. Kasvojen jatkuva ja oletusarvoinen peittäminen julkisilla paikoilla sekä kouluissa ja oppilaitoksissa on ilmiö, joka on perustavanlaatuisessa ristiriidassa näiden yhteiskuntamme keskeisten ydinarvojen kanssa. Pelkästään jo yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen edellyttää henkilöiden tunnistettavuutta, minkä kasvot kokonaan peittävät asusteet estävät ja siten vaikeuttavat olennaisesti viranomaistoimintaa. Samalla ne luovat sosiaalisen esteen avoimelle vuorovaikutukselle, joka on toimivan kansalaisyhteiskunnan ja keskinäisen luottamuksen edellytys. Nämä asusteet, esimerkiksi burka ja niqab, ovat lisäksi täydessä ristiriidassa meille itseisarvoisen tasa-arvokäsityksen kanssa.

Ne ovat sidoksissa kulttuurisiin ja uskonnollisiin käsityksiin, joissa naisen asema on alisteinen, ja siten toimivat välineenä naisten sosiaaliselle eristämiseksi. Tällainen pukeutuminen rajoittaa naisten mahdollisuuksia osallistua täysipainoisesti yhteiskuntaan, kuten työelämään ja koulutukseen. On perusteltua katsoa, että se loukkaa naisen autonomiaa ja oikeutta näkyvyyteen julkisessa tilassa riippumatta siitä, perustuuko se näennäisesti omaan valintaan vai ulkoiseen painostukseen. Riippumatta siitä, onko asusteen käyttöön taivuteltu vai onko se omaksuttu osana identiteettiä, lopputulos on sama: naiselta riistetään yhteiskuntamme keskeisiin arvoihin kuuluva perustavanlaatuinen oikeus olla näkyvä, tunnistettava yksilö ja täysivaltainen sekä miehen kanssa tasapuolinen toimija yhteiskunnassa.

Erityisen jyrkäksi tämä ristiriita muodostuu kouluissa ja oppilaitoksissa. Koulu on paitsi oppimisen myös sosiaalisen kasvun ja vuorovaikutuksen areena. Tehokas opetus ja oppiminen perustuvat avoimelle viestinnälle opettajan ja oppilaan välillä, johon kuuluu olennaisesti myös ilmeiden ja eleiden tunnistaminen. Kasvot peittävä asuste paitsi estää tämän pedagogisen yhteyden myös eristää oppilaan ikätovereistaan ja vaikeuttaa hänen integroitumistaan kouluyhteisöön sekä yhteiskuntaan laajemmin.

On olennaista huomata, että kasvot peittävä ja tunnistamisen estävä vaatetus on syytä kieltää myös uskontoon liittymättömistä syistä tilanteissa, joissa peittämiselle ei ole perusteita esimerkiksi sään tai peittämistä edellyttävän työn vuoksi. Yhdenvertainen kasvojen peittämisen kieltäminen on perusteltua ihmisten tasapuolisen kohtelun takaamiseksi.

Edellä mainittujen lisäksi kasvojen peittäminen on suorassa ristiriidassa nykyaikaisen oikeusvaltion yleisten, toiminnallisten perusedellytysten kanssa. Oikeusvarmuus ja viranomaistoiminnan luotettavuus edellyttävät kiistatta, että henkilö on tunnistettavissa. Tämä periaate ulottuu läpi

Toimenpidealoite TPA 50/2025 vp

koko yhteiskunnan rakenteiden aina passin, ajokortin tai henkilökortin myöntämisestä päivittäiseen pankkiasiointiin, sosiaali- ja terveystalouteen sekä oikeudellisiin toimituksiin. Tilanteissa, joissa lainsäädäntö vaatii luotettavaa tunnistamista, kasvojen peittäminen ei ainoastaan hidasta prosesseja vaan voi tehdä henkilöllisyyden varmentamisen lain edellyttämällä tavalla mahdottomaksi. Tämä heikentää yhteiskuntajärjestelmän uskottavuutta, altistaa sen väärinkäytöksille ja asettaa palveluntarjoajat sekä viranomaiset mahdottoman tilanteen eteen.

Näiden sosiaalisten, tasa-arvoon liittyvien ja oikeudellisten ristiriitojen vuoksi kyse ei ole yksittäisen ryhmän tapojen suvaitsemisesta, vaan koko yhteiskunnan perustaa koskevasta periaatteellisesta valinnasta. Siksi lainsäädännöllä on asetettava selkeä raja, joka turvaa avoimuuden, naisten ja miesten välisen tasa-arvon julkisessa tilassa sekä varmistaa yhteiskunnan toimivuuden ja turvallisuuden kaikille. Kasvojen peittämisen kieltäminen julkisilla paikoilla sekä esimerkiksi kouluissa ja oppilaitoksissa on johdonmukainen ja välttämätön toimenpide näiden perusarvojen ja perinteisen kulttuurimme puolustamiseksi.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin burkan, niqabin ja muiden henkilötunnistuksen estävien vaatteiden sekä asusteiden käytön kieltämiseksi julkisilla paikoilla sekä erityisesti kouluissa ja oppilaitoksissa. Kiellosta voisi poiketa esimerkiksi sään tai työn vaatimusten perusteella.

Helsingissä 5.9.2025

Timo Vornanen tv